

"והערב נא"

הערות המערכת: לאחר כשני חומשים שניסנו לתת את המירב מיצידנו, והוצאנו 18 עלונים מלאים תוכן איכותי יצאנו להפסקה והבנו מה נתנו במהדורת 'נסיון' של העלון 'והערב נא', נשמח עדיין לקבל הערות והארות, חידושים ופתרונות למייל: elkanaacoen@gmail.com או למייל: elkanak331@gmail.com תודות למי ששיתף איתנו פעולה/ שלח תוכן / הפיץ / העיר הארות/ הערות.

בברכה, מערכת עלון והערב נא המסיימת פעילותה...

תוכן הגיליון:

עמוד 1: פינת הירושלמי השבועית - חשיבות קרקע בארץ ישראל.

עמוד 2: האסון המחריד במירון - הרב מיכה הלוי.

עמוד 3: סיפור - המצבה שהתגלתה "בטעות".

עמוד 4: אחת שאלתי, שו"ת מרתק!

עמוד 5: טעם בקטנה + המשך האסון המחריד - דברי חיזוק קצרים וזכרונות

עמוד 6: כתב חידה נושא פרסים.

עמוד 7: חידון נושא פרסים.

עמוד 8: סיפורי חז"ל, בדיחות.

הדלקת נרות השבת:

ירושלים: 6:48, תל אביב: 7:04,

חיפה: 6:58, באר שבע: 7:07.

צאת השבת:

ירושלים: 8:04, תל אביב: 8:06,

חיפה: 8:07, באר שבע: 8:04.

שבת שלום ומבורך! מ"א לעומר

פינת הירושלמי השבועית

מאת הרב אברהם הכהן בל"ס - ראש מכון אורות הירושלמי

חשיבותה של קרקע בארץ ישראל

ויקרא כה, כה: "כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו..."

רש"י: "מלמד שאין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דוחק עוני"

ירושלמי קידושין א, ה: "מהו בקצצה? בשעה שהיה אדם מוכר שדה אחוזתו, היו קרוביו מביאין חביות וממלין אותו קליות ואגוזים ושוברים לפני התינוקות, והתינוקות מלקטין ואומרים: נקצץ פלוני מאחוזתו, ובשעה שהיה מחזירה לו, היו עושין כך ואומרים: חזר פלוני לאחוזתו".

הירושלמי מדגיש את חשיבות הקשר שבין האדם לאדמתו. מציאות של מכירת קרקע היא מציאות של ביזיון - 'נקצץ פלוני מאחוזתו'. המכירה אינה יכולה להישאר כמאורע מקומי. כל הציבור יודע מהדבר ומציין אותו.

הדברים משתלבים עם דברי רש"י האומר שמותר לאדם למכור את נחלתו רק במקרה שאין לו ברירה.

אם כך הדבר במכירת שדה, על אחת כמה וכמה שהציבור מציין את השבת השדה לבעליו. בשעה שאותו אדם היה מחזיר לעצמו את הקרקע הרי שאז היה נערך טקס שלם בו צוין שפלוני שב לאחוזתו.

מ"ה ה' אלהיך שאל יעצרך - האסון המזריד במירון תשפ"א

הרב מיכה הלוי – רב העיר פתח תקווה / דברים שנאמרו בעקבות אסון מירון.

ההשתתפות שלנו בצער המשפחות וניחומן, מחייבת אותנו להתרומם למבט כללי וכניסוחי הנחמה המורגלים בפינו: "מן השמיים תנוחמו", "המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים".

מידת הדין שפקדה אותנו ביום הזה, אינה עניין של חשבון ומשפט פרטיים של כל אחד ואחד מהנספים. ישנם בין הנספים כאלה שלא עברו את גיל עשרים, והרי אין הקב"ה בא במשפט אלא במי שמעל גיל עשרים. מאלה שלא עברו את גיל עשרים נלמד על הכלל כולו, לא משפט פרטי יש כאן אלא משפט כללי – לעורר את עם ישראל בכללותו.

בל"ג בעומר, סיימנו את האבילות על תלמידי ר' עקיבא שמתו. תקנת האבילות בימים אלה אינה רק כדי שנתעסק בחטא שבגיננו נענשו, אלא עניינה לעורר אותנו להתחזק בהמשכיות הופעת קדושת החיים של אלה שנפטרו. כל יהודי ובוודאי תלמידי הגדולים של ר' עקיבא, הוסיפו אור גדול שלתורה וקידוש שם שמיים בעולם. באותו זמן שבו פרצה המגיפה נחסרה אותה קדושה, ובימים אלה שבין פסח לעצרת עלינו לעמוד כדי להוסיף בה ולהמשיכה הלאה. כך עשה ר' עקיבא לאחר פטירתו, ר' עקיבא ממשיך את אותה קדושה שנחסרה, יחד עם חמשת תלמידיו. ר' עקיבא מלמד אותנו להסתכל על טוב ה' בהנהגתו את העולם, "כל דעביד רחמנא לטב עביד" (ברכות ס, ב). ר' עקיבא הבין כמכלול את הנהגת ה' לטוב, גם כאשר הדברים נראו ונדמו במציאות בצורה הפוכה לגמרי של צרות, ייסורים ואסונות גדולים. גם אירועים אלה מביאים אותנו להיות יותר טובים, על ידי עשיית חשבון נפש ובדיקה עצמית של כל המעשים שלנו. כל המחשבה וההתעסקות היתירה לחשוב מה ומי לא היו בסדר, מורידה את מידת האחריות מעצמנו להיות יותר טובים.

ניתן לדמות את הדברים ליום הקמת המשכן... יום של שמחה גדולה, יום שבו הגיע עם ישראל אחרי תהליך ארוך של יציאת מצרים ומתן תורה לשלב שבו השכינה שורה בישראל. באותו יום מופלא, מתו בני אהרון – נדב ואביהוא ונשרפו באש. **התורה לא מפרטת את פרטי החטא אלא מסתפקת בהגדרה הכללית:** "בהקריבם אש זרה" (במדבר כו, סא). כשבא משה רבינו לאהרון הכהן, אינו מדבר איתו על החטא – במה בני אהרון לא היו בסדר: "הוא אשר דברה בקרבי אקדש... וידם אהרן" להפסיק את עבודת המקדש, את ההתעלות אל הסדר האלוהי המתבטאת בעשייה המפורטת של רצון ה' ככהן גדול ביום הקמת המשכן. משה רבינו מעודד ומחזק, לקחת מהאירוע הנורא איך להיות יותר בסדר ולהמשיך את אותה הופעת קדושה של עבודת בני אהרון שהיתה ונפסקה.

השתיקה של אהרון אינה פאסיבית, היא שתיקה אקטיבית. להתרכז פנימה לחשבון מעמיק ומחודש כיצד להיות שייך בצורה יותר עמוקה לסדר האלוהי. התעלות והמשכיות במקום האובדן כך הם הדברים גם ביחס לזעזוע האמוני שלנו. אמונתנו היסודית היא שה' מקדם את כל הבריאה והרוצה שאנחנו נתקדם בכל המגמות החיוביות, לכן זה החשבון הנדרש מאיתנו. עלינו לברר כל מעשה שלנו ולשייך אותו יותר ויותר לרצון ה'. לא נכון לומר שאנחנו צריכים "לחזור לשגרה", השגרה היא מרוצת החיים שאיננה מחושבת לפי הסדר האלוהי. עלינו לעשות כל מעשה מתוך כוונה ומגמה להיות יותר טוב, גם בתוך המעשים לדבוק בחלקי הטוב שבהם ולברור מתוכם את הרע. אם נדע לקחת את המאורע הקשה לכיוון החיובי, נוכל לפעול בזה המשכיות והתעלות החיים באותו מקום שבו חווינו את האובדן.

"אחד מבני חבורה שמת - תדאג כל החבורה כולה" (שבת קו, א) כל אחד מהחבורה הוא חלק מאותה דאגה לתיקון עולם, לכן, כשמת אחד מתוכה – על החבורה כולה לדאוג לתיקון אותו חלק והשלמת הנקודה שנחסרה מתוכה. חובה על כל אחד מבני החבורה, להביא למציאות יותר טובה. פלא אלוהי, הרבה עלו בסערה השמימה וביום כל כך קדוש שבו מופיע "אור תורה" בעולם, מוטל עלינו, כחלק מכלל החבורה, להתחזק ולהשתייך יותר לאותו סדר אלוהי שנחסר מאיתנו ביום הזה. זהו עומק דאגת כל בני החבורה.

סיפור - המצבה שנגלתה 'בטעות'

נשמה והדלקנו לזכותה, ואף כמה פרקי תהלים נאמרו בהתרגשות על קברה.

משם מיהרנו לשער בית החיים, שם המתין לנו נהג המונית בקוצר רוח שהראה לנו על השעון כי הזמן דוחק ביותר.

רק שם על יד השער, אנו מגלים שלט קטן ותמים שהונח בפתח בית העלמין כי כאן הוא בית החיים של כפר שאריגראד הסמוך למורפה... אין זה פלא שלא מצאנו את מצבת הסבא רבי משה מיכל ז"ל, כמה חבל. ולא הגענו למקום הנכון. עדיין לא עמדנו על גודל הלחץ העומד לפנינו מול שעון החול ההולך ואוזל לקראת הטיסה בקייב הרחוקה, שכן הנהג אמר מפורשות בבוקר כי הדרך ממורפה לקייב אורכת שלש שעות בלבד. וכל כך הסתמכנו עליו, עד שאפילו לא הלכנו לבדוק זאת...

אנו נכנסים למונית ופותחים בנסיעה לשדה התעופה, אך הנה מגיע רגע האמת... המכשיר המכוון את הנהג מראה לנו כי לפנינו מסלול נסיעה של לא-פחות מחמש וחצי שעות... הוא אף מראה את שעת ההגעה אל היעד: 17:50... עשר דקות לפני המראת המטוס... לא היו לנו הרבה ברירות. ניסינו להתווכח אתו שזה לא מציאותי, שהרי הוא עצמו אמר לנו שזוהי דרך של שלש שעות בלבד, אבל הנהג משך בכתפיו וניסה לרמוז לנו שכבר אמר בשעת היציאה ממעזיבוז שכדאי לנו לוותר על העצירה במורפה.

ליבנו נפל בקרבנו, מה עושים כעת? לא זו בלבד שלא הצלחנו למצוא את מצבת הסבא ז"ל, עוד נאחר את הטיסה חלילה. אלו פנים יהיו לנו כשנספר זאת לבני הבית הממתינים בקוצר רוח לחזרתנו אחרי שבוע של היעדרות מהבית? בפרט שהטיסה הבאה הינה רק בשעות הבוקר המוקדמות של יום רביעי.

עם זאת, כיהודים מאמינים בני מאמינים, ידענו היטב כי השי"ת המכין מצעדי גבר הוא זה ששלח אותנו לכל המסלול הזה, והוא זה גם שהועיד אותנו להגיע כל כך קרוב לאזור בו טמון הסבא, אך לא נזכה לעלות ולהתפלל על קברו. ואז מביע אחד החברים את הרהוריו בקול: מי יודע אם הסיבוב הארוך הזה לא בא אלא בשביל

על העצירה במורפה, כי יש פקקים גדולים בדרך וחבל על הזמן. אנו, ששמענו מפיו רק לפני שעה במעזיבוז, שיש לנו אפילו יותר משעה מיותרת בסדר היום על פי התכנית, הסקנו מכך שהוא מבקש עוד כסף כדרכם של נהגי אוקראינה, והבטחנו לו חמשים דולרים נוספים... ואכן, למרבה הפלא תוך שעתיים בערך כבר ראינו את האזור המבוקש..

כולנו מרוגשים לקראת התפילה על ציון הסבא ז"ל שהיה מגדולי החסידים, אך אנו מגיעים פחות או יותר לאזור של מורפה, בלי למצוא את המקום המדויק של בית החיים. מנסים לשאול עוברים ושבים היכן בית הקברות היהודי, חלק מושכים בכתפיהם באי-ידיעה וחלק שולחים אותנו למקומות אחרים עם סימוני ידיים לא ברורים.

כך או כך, הנהג מכריז בקול אל תוך המכשיר שבידו כי הוא מחפש את בית הקברות היהודי של מורפה, והוא נוסע לפי הכתובת שקיבל. בשעה 12:15 אנו יורדים למרגלות בית קברות יהודי שנמצא במעלה ההר המקומי, מסתערים על המצבות ומתחילים לחפש את מצבת הסבא. בביקורנו במורפה לפני ארבע שנים, היה זכור לנו כי בית הקברות נמצא על הר ולכן היינו בטוחים כי מדובר במקום הנכון. התפרשנו שלשתנו במרחב ההר, תרים ומחפשים את המצבה הנמצאת על הגבהת בטון לסימן היכר, אך לא מוצאים.

מנסים להיזכר באיזה כיוון עמדה המצבה בהיותנו במורפה לפני כמה שנים, אך לא מצליחים למצוא ולזהות את המיקום.

תוך כדי חיפוש, נתקל אחד החברים במצבת אבן וקיבל מכה קלה ברגלו. בתנועה אינסטינקטיבית הוא מעיף מבט על המצבה, ומגלה להפתעתו את הכיתוב הבא: "ת.נ.צ.ב.ה. פ"נ הבתולה יהודית בן זאב בארד, נפ' ט' אייר תרע"ה" --- אנו עומדים אפוא למרגלות מצבה של נפש אומללה שהלכה לעולמה לפני יותר ממאה שנים, בלי להותיר אחריה זש"ק, והנה בעוד שעות ספורות יחול יום היא"צ של נערה זו. מיהרנו להוציא מאמתחתנו נרות

זה היה אחרי מסע אצל כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ. ביום שלישי ח' אייר תשפ"א בא המסע אל סיומו בשעה טובה ומוצלחת. הטיסה היתה מוזמנת לשעה שש אחה"צ משדה התעופה בקייב, ובכדי למנוע לחץ של הרגע האחרון ובפרט נסיעה של עשר שעות מאזור ויז'ניצא לקייב, יצאנו לדרך כבר ביום שני בלילה, עם תחנת עצירה ולינת לילה במעזיבוז הנמצאת באמצע הדרך, עם תכנית לצאת ממעזיבוז למחרת ביום שלישי בבוקר לקראת השעה אחת עשרה לכיוון קייב, נסיעה בת חמש שעות בערך, וכך להגיע לשדה התעופה בסביבות השעה ארבע אחה"צ, שעתיים לפני מועד הטיסה.

ביום שלישי אנו משכימים קום ואחד החברים שעורר את השחר מספר לנו, שכבר מצא נהג מונית שייקח אותנו מכאן לקייב, ועוד יותר מכך, אם נזדרז להתפלל שחרית תיכף ומיד, עוד נספיק גם לעשות תחנת עצירה קצרה בכפר מורפה. היתה זו הפתעה של ממש עבורי, שכן במורפה טמון זקני החסיד המופלג לבית ויז'ניץ, רבי משה מיכל קוסטינר ז"ל, שנפטר במהלך המלחמה בגלות טרנסניסטריה, ויום היא"צ הוא בכ"ה סיון תש"ב.

שמחה גדולה אפפה אותי ואף מיהרתי לשתף בכך את בני המשפחה בארץ הקודש, אשר גם הם שמחו מאד כי הנה יזכה הסבא ז"ל הטמון בכפר נידח ומרוחק, לתפילה נרגשת על קברו. מחמת הלחץ והבהילות להתארגן עם המזוודות ואף להיטהר במקווה עם תפילת שחרית, לא ירדנו לפרטי הפרטים של שעות הנסיעה, אלא הסתמכנו על החבר שדיבר עם הנהג המקומי, שאכן אם יוצאים ממעזיבוז בשעה 9:30 בבוקר, מגיעים לכפר מורפה באזור 11:30 לפנה"צ, ובשעה 12:00 יוצאים לקייב, משם נוסעים שלש שעות בלבד ומגיעים לשדה התעופה עוד לפני הזמן המתבקש.

כבר עם עלייתנו על המונית החלו התכניות להשתבש. במקום לצאת בשעה 9:30 כמסוכם, יצאנו רק בשעה 10:15. באמצע הדרך למורפה, החל הנהג לשנות את זמירותיו ובתנועות ידיים משונות ניסה להסביר לנו שעלינו לוותר

הפקיד האוקראיני המתין רק לנו. ניגשנו אליו מתנשפים מהריצה הבהולה מהמונית, כשאנו ממלמלים: 'קייב, טרעפיק'... כמבקשים להתנצל על האיחור בעקבות הפקקים של קייב. הוא קיבל את המסמכים בזריזות, כאשר תוך עשרים דקות כבר היינו ישובים בבטן המטוס חגורים וממתינים לקראת ההמראה... ואנו קיבלנו פירוש חדש למילים: מד' מצעדי גבר כוננו!

ונאלץ להישאר בלילה בקייב. עשינו את כל ההשתדלויות הגשמיות והרוחניות כדי שהנהג יגביר את מרוצת נסיעתו, ואכן אחרי שעות ארוכות של מתח וחרדה מפני הבאות, עצרה המונית בפתח שדה התעופה בקייב בשעה 17:20... ארבעים דקות תמימות לפני ההמראה... היינו בטוחים כי נמצא את הדלפקים ריקים לגמרי, לכאורה. אלא, שהקב"ה שליווה אותנו לאורך כל ימי המסע, המשיך גם כאן להיות עמו.

שתזכה נערה בתולה זו ע"ה שייאמרו על קברה פרקי תהלים וידליקו נרות נשמה לזכותה שעות ספורות לפני היא"צ... הרי חיפשנו בכל בית החיים את קברו של הסבא ולא מצאנו, והנה בהשגחה פרטית נתקלה רגלו של אחד מאיתנו בקברה של נערה זו, וכך נעצר לרגע לראות את מקור הכאב וגילה באקראי את המצבה. בדיבורי חיזוק ואמונה אלו התחזקה רוחנו ביותר, על אף הלחץ הגדול שמא חלילה נאחר את הטיסה

אחת שאלתי

"אם בחוקותי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג'). שתהיו עמלים בתורה (רש"י)

עמל תורה

לילה חשוך, רוחות משתוללות בחוץ. בבית קטן בקצה העיירה, התריסים מוגפים, כולם ישנים, אך נמשה הקטן עדיין אינו ישן. הוא יושב במיטתו, מכורבל בשמיכה ומתנדנד בדבקות. על שפרף קטן ליד מיטתו מונח ספר גדול, וידו מונחת על הספר בערגה. קולו החרשי התנגן בחלל החדר. הוא חזר שוב ושוב על לימודו, כשגופו הקטן והחלוש נלחם בקושי רב בעייפות.

פתאום השתתק. דלת חדרו נפתחה, ואימו נכנסה והסתכלה במבט עצוב על בנה הקטן. משה הסתכל על אימו ושתק גם הוא. ואז אמרה האם בקול רך: "משה, עליך לישון, השעה מאוחרת מאוד". "כן אמא, מיד אשכב לישון, רק...". "הילד לא ידע אם להמשיך, ולבסוף החליט לשתוק. אך האמא לא ויתרה: "מה רצית לומר בני היקר?" משה ענה בשקט: "רציתי רק לחזור על הגמרא שלמדנו היום בחיידר...". "אני יודעת", ענתה האם, "אבל חזרת על לימודיך מאז שחזרת מהחיידר, כל הזמן אתה משנן". ומשה אמר: "כן, אמא... אבל אני עדיין לא מבין את הגמרא...". האם נאנחה, חשבה לרגע כמה קשה לו לבנה הקטן. הוא אינו בעל כשרונות מבריקים, ואין לו זכרון טוב, לכן, למרות אהבת התורה הרבה שבו, אינו מצליח בלימודיו... ואז אמרה: "מני, אתה חייב לישון, הרי אינך בריא וחזק כל כך, ואם לא תישן מספיק, אתה עלול לחלות חלילה... לכן, לך עכשיו לישון, ובעז"ה תזכה להבין את השיעור..."

משה היה ילד טוב. לא רצה לצער את אימו, לכן ברך אותה ב"לילה טוב" ונשכב לישון. הוא לא הצליח להרדם מיד, אלא עלו בו הגמרא, הקושיות ההסברים, ואת הכל הוא רוצה להבין – אך לא מצליח! ונשכב לישון בבכי.

למחרת בבקר, הבחין יוסף, אביו של משה, בעננה של עצבות על פניה של אשתו. "מה קרה?" שאל את אשתו, ואז פרצה בבכי, וסיפרה: "תראה את משה שלנו, אני לא יכולה לראות אותו כך שהוא מרר בבכי ולא מצליח להבין מה לומדים בכיתה, הוא רוצה להיות כמו כולם, אע"פ שהוא כל יום משנן וחוזר ומשנן..."

האב שמע, חשב, ולבסוף ענה: "עוד תראי בעז"ה... אם הוא ימשיך כך, בהתמדה כזאת, וגם אם התפילות והדמעות שלך, אין ספק שהוא נועד להיות אחד מגדולי הדור!"

וכך היה, משה הקטן המשיך בהתמדתו בכל הכח. כל יום היה חוזר מהחיידר ומשנן את הנלמד. חלפו ימים, ולאט לאט במשך השנים ראשו התחיל להתפתח. התמדתו המופלגת ודמעותיו של הבחור, פתחו לו שערי חכמה, שערי בינה, שערי דעת והשכל. כשרונותיו החלו לפרוח, והוא עלה במעלות התורה והיראה וזכה להיות מבין תלמידיו של החתם סופר, וניהיה גדול הדור כפשוטו!, והלא הוא המהר"ם שיק הקדוש, שהיה מגדולי הפוסקים. ולימים סיפר על עצמו: "בילדותי היה לי ראש חלש מאוד, והקב"ה עזר לי ונהפך עלי לטובה – והכל בכח העמל והיגיעה". שזכה...

טעם בקטנה - ווארטים ופנינים עשולבי חן

"אִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה-לוֹ גֵּאֹל וְהִשְׁיִגָה יָדוֹ וּמָצָא בְּיָדוֹ גְּאֻלְתּוֹ"

כאשר אדם נמצא בצרה, הוא צריך ישועה, אבל אין לו גואל, אין שום אדם שיכול לעזור לו במצוקה שטמון בה, לכן, הוא מסיר את בטחונו מבשר ודם ושם את כל מבטחו בה' יתברך, וכך תבוא הישועה ומתקיים: "וְהִשְׁיִגָה יָדוֹ וּמָצָא בְּיָדוֹ גְּאֻלְתּוֹ", רק אז ימצא את הישועה שתבוא לו במהרה...

"וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמֹשֶׁה מְאֹה וּמֵאָה מִכֶּם רַבְּבָה יִרְדְּפוּ" (כו,ח') פירש רש"י: "אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובים העושין את התורה" – וכתב החפץ חיים בסוף "שמירת הלשון" (חתימת הספר פרק א', ח) "אין הקב"ה מואס בתפילתן של רבים שנא' "הן א-ל-ל בביר לא ימאס" מה שאין כן כשתפלל ביחודי מדקדקין מאד על כל ברכה אם כיון בתפילתו כהוגן... וידוע שכיום.. כמעט שאין מצוי לאיש שיתפלל תפילה אחת בכוונה כראוי אם לא שיעמול על זה הרבה... אם כן... עליו להיעזר בעצה זו להתפלל בציבור"

הפיץ האסון המחריד במירון - דברי חיזוק קצרים

מה ה' רוצה? - איננו יודעים, אבל צריך להתחזק (לרפואת אלעזר בן ראומה הי"ו וכל פצועי האסון)

ויחן שם ישראל נגד הר מירון, בכאב משותף! אי אפשר שלא להסכים עם ההגדרה הזו, כי עבשיו כולם איש אחד בלב אחד, בלי הבדל של מגזרים, עדות, חוגים וקהילות – כל התפיסה נגד ההוא ונגד ההוא – התאפסה! כל יהודי במצב כזו בוכה על כל נשמה ונשמה שקיפחה את חייה. את המ"ה ה"נרות" האלה צריך לקחת איתנו להר סיני, להגיד לה': "זה שלך! נתת – לקחת" ונתאחד בהר סיני כולם ונבכה את השריפה, והגם שבימים אלו יש אנשים המתגודדים להרע לעמ"י, ואנחנו עם הכל – מנצחים אותם, מול הכמיהה והשאיפה המשותפת של מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו.

דברים מעובדים מתוך שיחת הרב אלימלך בידרמן שליט"א: בתפילה אנו אומרים "אב הרחמים – שוכן במרומים" כלומר, שבמבט נמוך אי אפשר לראות את הרחמים שבאסון כזה, אך הרחמים ממדדים לפי המבט האמיתי והכולל לכן מצמידים את המילים הללו, להשריש בקרבנו כי חסד ה' חופף עלינו אף במצבים כאלו. והמשיל לאורח שבא לבית הכנסת ורואה שהגבאי מעלה 7 קרואים לתורה, כל אחד מקצה אחר של בית הכנסת, שואל אותו האורח: מדוע כזה בלאגן? לא תעלה אותם לפי סדר הישיבה אחד אחרי השני? השיב לו הגבאי: מי שמכיר כמוני את כל החשבונות, יודע כי הסדר הוא מדויק, כל אחד נקרא בדיוק לעליה המותאמת לו לפי חשבון מדויק – מתי עלה, איזה סוג של שמחה יש לו ולעומת שמחות של אחרים וכו'. כך הקב"ה יורד לגנו ללקוט שושנים, ופלא הוא (גם במירון וגם בצומת תפוח השבוע) שהיו שעמדו זה ליד זה, זה נגזר לחיים וזה למיתה. ואין לנו אלא להצדיק את הדין הקשה ואת דיין האמת.

האסון שקרה לעם ישראל בל"ג בעומר השנה, אינו נתפס. "נחפשה דרכנו ונחקרה ונשובה אליך" כל אחד בתחמו, בין אדם למקום ובין אדם לחבירו. עם ישראל הוא עם שיוזע את ה' אלוקיו. עם של זכרון ולא של שכחה. זכור נזכור את אשר עשה לנו עמלק, וגם העמלק שבדורות האחרונים – האויב הנאצי ועוזריו, ועל אף שגדול שברנו, ואויבינו ממשיכים חורשים מזימותיהם עלינו, נזכור כי מצויים אנו בחסדי ה' עלינו תחת שלטון יהודי ומדינה יהודית ובארצינו הקדושה ההולכת ונבנית. נחזק את הטוב בה, את העין הטובה ואת הקודש שבה.

סיפורים מהלוויית יהודה בן אלישע גואטה הי"ד: יהודה היה חדור מטרות בתורה (סיכם את הדף היומי במחברתו יום יום) ובציונות (התאמן ברצינות להגיע לסיירת), והיה עיקש בדרכו אליהם. בשבתות בישיבה היה משכים לתפילת ותיקין, אף את חביריו. וכן בביה"כ של הרב אליהו זצ"ל לאחר התפילה היה ניגש לבקש את ברכת הרב יוסף אליהו לתורה ויראת שמים ובאופן בולט שלא מצוי, הקפיד לומר: "תודה רבה!" זכה להקבר בבית העלמין של הרב מרדכי אליהו זצ"ל (שהיה הסנדק שלו)

לָמָּה פָּתַחְוֹן פֶּה עַל עִם שְׂסָרְחָ, וַיַּחַל
מִשָּׁה... וַיֹּאמֶר לִמָּה ה'

יְהִיָּה, מְאוּמָּה שְׂמִמְנָה בְּרַח. לִמָּה יֹאמְרוּ
מִצְרַיִם (שְׁמוֹת לֵב, יֵא-יב)

יִזְכֹּר ה', אֶת מֵי שִׁירוֹשְׁלִים חֲרָף! זְכוּר ה'
לִבְנֵי אָדוּם

אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ (תְּהִלִּים קלז, ז)

בְּעֶשְׂרֵה הָעוֹלָם

נְעַרְךָ, בְּעֶשְׂרֵה מְאֹמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם (אֲבוֹת ה,

א)

מִלְאָף, בְּשֵׁם, אֶת יַעֲקֹב בְּרַךְ, לֹא
יַעֲקֹב יֹאמֵר עוֹד שִׁמְךָ (בְּרֵאשִׁית לֵב, כֹּט)

וַיְהִי לְרִצּוֹן תִּתְחַנֵּן לְמָרְךָ. יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֹמְרֵי פִי
(תְּהִלִּים יט, טו)

בְּיוֹם וַיּוֹם בְּמִגְלַה תִּטְרַח, חוֹזְרִים בְּמִגְלַת
אֲסֹתָר וַיְהִי בְּאִמְרָם אֵלֶיךָ יוֹם וַיּוֹם (אֲסֹתָר ג, ט)

"ב" וְגַם "כ" (-בְּמִגְלָה), וְגַם "יִבְיַע"
לְךָ. בְּאִמְרָם-בְּאִמְרָם, וְכֵן יוֹם לַיּוֹם

יִבְיַע אֹמֵר (תְּהִלִּים יט, ג)

בְּנַחֲוֹ הַסִּפֵּר יִטְמֵן, וּבְנַחֲוֹ יֹאמֵר שׁוֹבָה ה'
(בְּמִדְבָּר כֹּא, כז) בְּהַחֲזֹרֶת הַס"ת לְהִיכַל

בְּקִדְשָׁה תַעֲנֶה אָמֵן, "וְקֹרָא זֶה אֵל זֶה וְאֹמֵר"
וּבְקִדִישׁ: וְאֹמְרוּ אָמֵן

וְלִפְסָח עֵנָה לְבִנְךָ, לְמַעַן

יֵאֱמָן. כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנִיכֶם (שְׁמוֹת יב, כו) כִּי
יִשְׁאַלְךָ בְּנִךְ.. וְאֹמְרָת לְבִנְךָ עֲבָדִים הָיִינוּ (דְּבָרִים ו,
כֹּא)

הַשְּׁבוּעַ בְּכִפְיֹלוֹת מְסִתְמָן, אֹמֵר
וְאֹמְרָת (וִיקְרָא כֹּא, כ)

וְהָבֵא גְאֻלָּה בְּשֵׁם הָאוֹמֵן. כֹּל הָאוֹמֵר דְּבַר
בְּשֵׁם אֹמְרוּ מִבֵּיא גְאוּלָּה לְעוֹלָם לּוֹמְדִים
מוֹתָאֵר אֲסֹתָר לְמֶלֶךְ בְּשֵׁם מִרְדְּכִי (מִגִּילָה טו.)

אֶחָד בְּפֶה וְאֶחָד בְּלֵב יִזְדַּמֵּן, אֲמִירָה הִיא
בְּפֶה, אֲךָ גַם בְּלֵב: וַיֹּאמֶר בְּלֵבוֹ, כִּי תֹאמְרוּ בְּלִבְכֶם

וְגַם כֶּף אֶת הַקְּדוּשָׁה תִסְמֵן. קְדוּשָׁה יֹאמֵר לוֹ
(יִשְׁעִיָּה ד, ג)

כֹּתֵב חִידָה עִשְׂפֹחֲתִי

עַל הַחִידָה תַעֲמַל הַשְּׁבוּעַ,
לְמִרוֹת שֶׁהַפֵּעַם זֶה שֶׁעָשׂוּעַ.

בְּגִזְרַת הַמֶּלֶךְ הִיָּה כְּבוּעַ,

וְאֵל תְּהַרְהַר עַל הַבְּצוּעַ.

עַל חֲזִיר וּבְגֵד קְלוּעַ,

וְעַל הָאֲרָגְמָן שֶׁבְּעוֹר טְבוּעַ.

גַּם לְכַהֲנִים הוּא קְבוּעַ:

אֲצִלְנוּ הוּא בְּבִשָּׁר נְעוּבַע,

וְאֲצֵל הַמְּצָרִים מְקוֹמָם תְּקוּעַ.

אֲחַת הִיא עִם גֵּר זְרוּעַ,

הַהוֹלֵךְ עִם הַגּוֹי עֲבָרָה, גְּרוּעַ!

וּבְכֹלֵל, מִי הַגּוֹי שֶׁכֶּף יְדוּעַ?

הָאֵם לְבִיתָהּ וְנִעְרוֹתֶיהָ תְּנוּעַ,

וּבְנֶךָ יִקְשָׁה עַל מָה וּמִדּוּעַ.

הַנְּסִיּוֹן הִיָּה שֵׁם בְּאֵרוּעַ,

וּבַחֲדָשׁ, שׁוֹפֵר לְיִשְׂרָאֵל שְׁמוּעַ.

עַל לֶחֶם בְּקֶשׁ מְאֻלָּקִים סִיוּעַ,

וְכֹל יוֹם תְּהֵא בְּסִפֵּר שְׁקוּעַ.

פִּתְרוֹן כֹּתֵב חִידָה עִשְׂבַת אֹמֵר

הַפִּתְרוֹן: אֹמֵר

הַשְּׁבוּעַ, הַגְּדוֹל לְקִטָּן נְצַרְךָ, אֹמֵר
וְאֹמְרָת לְהַזְהִיר גְּדוֹלִים עַל הַקְּטָנִים (רִש"י וִיקְרָא
כֹּא, כ)

לֹא קִשָּׁה אֶלָּא רָךְ. כֹּה תֹאמְרוּ לְבֵית יַעֲקֹב-
בְּלִשׁוֹן רַכָּה (שְׁמוֹת יט, ג)

לְתַפְלָה כָּל עֶצֶם

נְעַרְךָ, כֹּל עֲצֻמוֹתֶיךָ תֹאמְרָנָה (תְּהִלִּים לה, י)

וְכַהֲנִים צִוּוּ לְמַעַן תִּבְרָךְ. כֹּה תִבְרַכּוּ אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֹמֵר לָהֶם (בְּמִדְבָּר ו, כג)

"כפיית לפה" - עידור ישאלתי קל לסעודות הישבת

1. מה מיוחד במצוות שמיטה שהיא נאמרה שהזכרה שנאמרה בהר סיני? הרי כל המצווה נאמרו בהר סיני. -מה הברייתא שרש"י מביא, ומה הסבר רש"י? (כ"ה, א' רש"י)
  2. איך 'לא תזמור' קשור לענבים? (כ"ה, ד' רש"י)
  3. מה לומדים מכך שכתוב "בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ בְּיוֹם הַכַּפָּרִים" על תקיעה של יובל? ועל התקיעה של ראש השנה? (כ"ה, ט' רש"י)
  4. מהי "קריאת דרור"? ומה קורה לעבד של רוצה להשתחרר? מה הדין במקרה שעבד עדיין לא עבד 6 שנים והגיע היובל (כ"ה, י' רש"י)
  5. הסבר את המקרה שקורה בשנת היובל: "וְשִׁבְתֶם אִישׁ אֶל-אֶחָתוֹ" -מה קורה לאדמות שנמכרו ועברו בעלות? (כ"ה, י' רש"י)
  6. מדוע הפסוק חוזר עוד פעם ואומר: "תִּשְׁבוּ אִישׁ אֶל-אֶחָתוֹ" למרות שכבר נאמר: "וְשִׁבְתֶם אִישׁ אֶל-אֶחָתוֹ"? (כ"ה, י"ג רש"י)
  7. לפי איזה דבר עולה מחיר הקרקעות? ולפי איזה דבר יורדת מחיר הקרקעות? (כ"ה, ט"ז רש"י)
  8. "וְלֹא תוֹנֵוּ אִישׁ אֶת-עֲמִיתוֹ" -על אונאת ממון הכתוב כבר הזהיר. על איזה אונאה מדובר כאן? (כ"ה, י"ז רש"י -2 דוגמאות)
  9. "כִּי-יִמְרָא אַחִירָא וּמְכָר מֵאֶחָתוֹ" -מה לומדים מכך; מתי אדם רשאי למכור את שדותיו? (כ"ה, כ"ה רש"י)
  10. כמה ערים ניתנו ללוים? ומאיפה הם קיבלו את זה? (כ"ה, ל"ב רש"י)
  11. שואל רבי שמעון: מדוע נאמר "הוא וּבָנָיו עִמּוֹ" -מדוע הוצרך לכתוב גם "בניו" והרי בניו לא עבדו עימו? (כ"ה, מ"א רש"י)
  12. "גֹּאֲלָהּ תִּהְיֶה-לָּהּ" -מפני מה צריך לזרז את היהודי שמכר את עצמו לגוי שיצא מהר מן המקום בא הוא נמצא? (כ"ה, מ"ח רש"י)
  13. אתגר: "לְפִיָּהּ יָשִׁיב גֹּאֲלָתוֹ" -לפי מה ישיב את גאולתו? (כ"ה, נ"א רש"י)
  14. למה נאמר: "אֲנִי ה' לְכֹל מִי שְׂבִיעַ אֶת צִוּוֵי ה' כְּרָאוּי" (כ"ו, ב' רש"י)
  15. "אִם-בְּחֻקֵּי תִלְכוּ" -בהמשך הפסוק כתוב: "וְאֶת-מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ" [מדובר על המצוות] אז פה לא מדובר על המצוות. על מה מדובר? (כ"ו, ג' רש"י)
  16. "וְאִכְלֶתֶם לַחֲמֶכֶם לְשִׁבְעַ" -האם צריך לאכול הרבה כדי לשבוע? אם לא, מה היא האופציה השנייה? (כ"ו, ה' רש"י)
  17. "וְאִם-לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תִעֲשׂוּ אֶת כָּל-הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה" -כמה עבירות כלולות ב"וְלֹא תִעֲשׂוּ", ומהן? (כ"ו, י"ד רש"י)
  18. מדוע 10 נשים אפו את הלחם בתנור אחד? (כ"ו, כ"ו רש"י)
  19. מהם ה"וְהִתְוֹרֵת"? כמה הם? (כ"ו, מ"ו רש"י)
  20. כמה שווה שקל הקודש לפי התורה? כמה השקל שווה עם התגלגלות הזמן? -פרט. (כ"ז, כ"ה רש"י)
- תשובות מחידון פרשת אמור: 1/ לאחד משבעת הקרובים שלו. 2/ אם נשא אישה שאסורה לו, תלכה אותו בעל כורחה שיגרשה. 3/ באש תשרף, גרמה ביזוי לאביה. 4/ שנולדה מנישואין האסורים לכהן. 5/ גרב יבש בפנים ומבחוץ וילפת לחה במחוץ (ולופתת את האדם) 6/ לשון פרישה. 7/ נוהג דין זה גם בקדשי כהנים. 8/ טומאת אדם. 9/ נדרש דווקא על תרומה, ומותר לאוכלה עד הערב שמש. 10/ מיתה בידי שמיים באוכל תרומה בטומאת הגוף. 11/ אינה אוכלת קדשים. 12/ "הרי עלי", "הרי זו..." 13/ שחושב בו בשעת השחיטה מחשבת פסול – על מנת לאכול לאחר זמנו. 14/ שלא תקלו בזה, אני גזרתי זאת! 15/ בא לומר שהוציא אותנו ממצרים על מנת שנקבל מצוותיו. 16/ משש שעות ולמעלה. 17/ אפילו במלאכות חשובות. 18/ עשירית האיפה. 19/ ממחרת יו"ט ראשון של פסח. 20/ המצרי שהרג משה.

סיפורי חז"ל באדיבות סיפורי צדיקים

כיבוד אב ואם אומר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי מכבד את אבי ולא הגעתי לחלק המאה מן הכבוד שעשה עשו לאביו, כי אני בשעה שהייתי נותן לו אוכל ורוחץ ידיו, או מכבד ומרביץ לפניו, הייתי לובש הבגדים הישנים ביותר, כדי שלא לכלוך בגדי, וכשאני יוצא לשוק אני לובש בגדים נאים, ואילו לעשו היתה מעלה זו, כי כשבא לשרת את אביו, היה לובש את בגדיו החמודות ואומר, אין כבוד לאבא לשרתו בבגדים פשוטים, אלא בבגדי מלכים, ובשכר כיבוד אב שקיים עשו, נתן לו הקדוש ברוך הוא כל אותה טובה מרובה שיש לזרעו בעולם הזה, שראינו שבשעה שנודע לעשו שיצחק נתן את הברכות ליעקב, נשא קולו ובכה והוריד שלש דמעות, האחת מעינו הימנית, האחת מעינו השמאלית והשלישית נשארה תלויה ועומדת, ולא יצאה לחוץ שלא היה בהשיעור, יוצא שלא היו שלש דמעות שלמות, ואף על פי כן זכה לכל הטובה שיש להם, אף על פי שעשו היה רשע גמור. על אחת כמה וכמה, אדם שהוא ירא שמים שמקיים המצוה הזאת, בודאי יהיה שכרו מרובה.

(מעם לועז)

בדיחות

- 😊 המשטרה אומרת שבבני ברק יותר מקפידים על ההנחיות; 90% מהאוכלוסיה אינה עוטה מסכה בשטח פתוח, לעומת זאת - בתל אביב רק 10% נוהגים כך.
- 😊 ההרצאה בנושא דחיינות נדחתה למחר. עמכם הסליחה.
- 😊 גבר אמיתי זה אחד שיצא מהאוטו ואומר: "זה בסדר, האוטו היה דפוק מלפני כן, החתולה מתה לפני זה, והעץ ממילא היה מיותר"...
- 😊 אמרו לי שאנחנו לומדים מהשגיאות שלנו. לכן אני משתדל לעשות כל הזמן שגיאות! בקרוב אני יהיה ממש גאון!!!
- 😊 רגע שאמא עושה לכל ילד; "הנה, בואו תשחקו" עם ילד שאתה לא מכיר!
- 😊 איך קמצן שותה קפה שחור? -מים חמים ומשקפי שמש.
- 😊 שיכור אחד יושב במסעדה, מפעם לפעם הוא נרדם ונוחר בקולי קולות. מלצר צעיר שואל את רב המלצרים: "למה אתה לא מעיף אותו החוצה?" רב המלצרים: "להעיף אותו? אתה נורמלי?! בכל פעם שהוא קם הוא משלם לי מחדש!!!..."
- 😊 דיאטנית: "זה התפריט הבריאותי שלך! את צריכה להקפיד עליו שלוש פעמים ביום." לקוחה: "סליחה שנייה, לקחת את זה לפני האוכל או אחרי???"

כואכים אנו את השריפה אשר עורף ה'

העלון מוקדש למ"ה הרוגי האסון הכבד - ה' יניחם בגן עדן.

לעילוי נשמת הרוג המלכות יהודה בן אלישע גואטה הי"ד - אשר נרצח
בדם קר בידי בן עוולה רשע

לרפואת אלעזר בן ראומה - מצבו קשה מאוד מהאסון במירון.

ולרפואת/עילוי נשמת כל הפצועים/מתים מכל אסון בכל אתר